

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

Aleja Piłsudskiego 8
90-051 Łódź, P - 73
Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12
E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO-61-36/07/AK

Łódź, dnia 25 czerwca 2007 r.

DECYZJA Nr RŁO 36/2007

Na podstawie art. 26 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. 2007 r., Nr 50, poz. 331) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2002 r., Nr 18, poz. 172, zm. Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 68) w związku z art. 136 cytowanej na wstępie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC”, ul. Hugona Kołłątaja nr 1, 28-230 Połaniec

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC” w Połańcu polegające na stosowaniu, w obrocie z udziałem konsumentów, we wzorcu umowy pn. „Regulamin świadczenia usług w zakresie telewizji kablowej w sieci operatora Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC” postanowień o następującej treści:

- „*W przypadku wystąpienia przerw lub zakłóceń w jakości dostarczonego sygnału TVK powstały z winy Operatora, trwających przez okres dłuższy jednorazowo niż 2 dni robocze, Abonentowi przysługuje prawo do żądania obniżenia opłaty abonamentowej o kwotę równą 1/30 wysokości opłaty abonamentowej za każdy dzień wystąpienia przerw lub zakłóceń*”,
- „*Użytkownikowi przysługuje w przypadku niewłaściwej jakości świadczonych usług pisemna reklamacja złożona do Zarządu Spółdzielni-Operatora w terminie 3 dni od zaistnienia okoliczności uzasadniających reklamację*” ,

które są tożsame z postanowieniami umowy wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.), a ponadto postanowienie o treści:

- „*Użytkownikowi przysługuje w przypadku niewłaściwej jakości świadczonych usług pisemna reklamacja złożona do Zarządu Spółdzielni-Operatora w terminie 3 dni od zaistnienia okoliczności uzasadniających reklamację*” ,

stanowi również bezprawne działanie przedsiębiorcy w postaci naruszenia obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, który to zakres wynika z § 6 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 1 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania reklamacyjnego oraz warunków, jakim powinna odpowiadać reklamacja usługi telekomunikacyjnej (Dz. U. z 2004 r. Nr 226, poz. 2291),

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

Uzasadnienie

Na przełomie 2006 r. i 2007 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej: „Prezes Urzędu”) przeprowadził badanie lokalnych rynków dostarczania konsumentom programów telewizyjnych w pakietach programowych w postaci sygnału audio- wizualnego rozprowadzanego drogą sieci kablowej na terenie właściwości miejscowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Łodzi. W toku badania Prezes Urzędu ustalił, że Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” w Połańcu stosuje w § 3 ust. 4 „Regulaminu świadczenia usług w zakresie telewizji kablowej w sieci operatora Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC” postanowienie o treści: „*W przypadku wystąpienia przerw lub zakłóceń w jakości dostarczonego sygnału TVK powstały z winy Operatora, trwających przez okres dłuższy jednorazowo niż 2 dni robocze, Abonentowi przysługuje prawo do żądania obniżenia opłaty abonamentowej o kwotę równą 1/30 wysokości opłaty abonamentowej za każdy dzień wystąpienia przerw lub zakłóceń*”, a w § 5 ust. 1 ww. „Regulaminu” stosuje postanowienie o treści: „*Użytkownikowi przysługuje w przypadku niewłaściwej jakości świadczonych usług pisemna reklamacja złożona do Zarządu Spółdzielni-Operatora w terminie 3 dni od zaistnienia okoliczności uzasadniających reklamację*”.

W wyniku analizy ww. zapisów ustalono, że postanowienie umowy o treści: „*W przypadku wystąpienia przerw lub zakłóceń w jakości dostarczonego sygnału TVK powstały z winy Operatora, trwających przez okres dłuższy jednorazowo niż 2 dni robocze, Abonentowi przysługuje prawo do żądania obniżenia opłaty abonamentowej o kwotę równą 1/30 wysokości opłaty abonamentowej za każdy dzień wystąpienia przerw lub zakłóceń*” ma zbliżoną treść i wywołuje takie same skutki prawne jak postanowienie „*Za okres braku świadczenia usługi konserwacji i rtv wynikającej z awarii trwającej dłużej niż dwa kolejne dni Abonentowi przysługuje prawo do obniżenia opłaty miesięcznej o 1/30 za każdy następny dzień*” uznane, na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 22 czerwca 2005 r., sygnatura akt XVII Amc 52/04, za niedozwolone postanowienie umowy i wpisane w dniu 25 sierpnia 2005 r. do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.) – (zwany dalej: „Rejestr”) pod pozycją 502. Natomiast postanowienie umowy o treści: „*Użytkownikowi przysługuje w przypadku niewłaściwej jakości świadczonych usług pisemna reklamacja złożona do Zarządu Spółdzielni-Operatora w terminie 3 dni od zaistnienia okoliczności uzasadniających reklamację*” ma zbliżoną treść i wywołuje takie same skutki prawne jak postanowienie „*Reklamacje winny być wnoszone w formie pisemnej pod rygorem nieważności do 7 dnia od daty zakończenia imprezy*” uznane, na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 2 lutego 2005 r., sygnatura akt XVII Amc 104/04, za niedozwolone postanowienie umowy i wpisane pod pozycją 414 do Rejestru w dniu 5 maja 2005 r.

W dniu 14 maja 2007 r. Prezes Urzędu wszczął z urzędu Postanowieniem Nr 1/61-36/07 postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Spółdzielnię Mieszkaniową „POŁANIEC” w Połańcu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na stosowaniu we wzorcu umowy pn. „Regulamin świadczenia usług w zakresie telewizji kablowej w sieci operatora Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC” postanowień o następującej treści:

- „*W przypadku wystąpienia przerw lub zakłóceń w jakości dostarczonego sygnału TVK powstały z winy Operatora, trwających przez okres dłuższy jednorazowo niż 2 dni robocze, Abonentowi przysługuje prawo do żądania obniżenia opłaty abonamentowej o kwotę równą 1/30 wysokości opłaty abonamentowej za każdy dzień wystąpienia przerw lub zakłóceń*”,
- „*Użytkownikowi przysługuje w przypadku niewłaściwej jakości świadczonych usług pisemna reklamacja złożona do Zarządu Spółdzielni-Operatora w terminie 3 dni od zaistnienia okoliczności uzasadniających reklamację*” ,

które są tożsame z postanowieniami umowy wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.), co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt. 1 cytowanej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Prezes Urzędu zawiadomił Spółdzielnię Mieszkaniową „POŁANIEC” w Połańcu o wszczęciu postępowania w dniu 14 maja 2007 r. (*dowód: karta nr 3*).

Postanowieniem nr 2/61-36/07 z dnia 14 maja 2007 r. Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów w prowadzonym postępowaniu dokumenty zebrane w postępowaniu wyjaśniającym t. j. pismo Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC” z dnia 29 grudnia 2006 r., odpis aktualny z Rejestru Przedsiębiorców, „Regulamin świadczenia usług w zakresie telewizji kablowej w sieci operatora Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC”, pismo Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC” z dnia 16 marca 2007 r. wraz z „Zaświadczeniem o wpisie do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych” (*dowód: - karty nr 5-20*), o czym zawiadomił Spółdzielnię Mieszkaniową „POŁANIEC” w Połańcu w dniu 14 maja 2007 r. (*dowód: karta nr 21*).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” w Połańcu w dniu 25 maja 2007 r. poinformowała, że rozlicza się bezwynikowo z prowadzonej przez siebie działalności, w tym z abonamentu telewizji kablowej i nie osiąga dochodów z działalności telewizji kablowej. Ponadto, zwróciła się z prośbą o nie nakładanie przez Prezesa Urzędu kary w przedmiotowym postępowaniu. Do ww. pisma Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” w Połańcu załączyła projekt Uchwały Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC” w sprawie zmiany kwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień ww. „Regulaminu” (*dowód: - karty nr 22-24*).

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” w Połańcu jest spółdzielnią wpisaną do Rejestru Przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem 0000022569, która prowadzi działalność gospodarczą na podstawie ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 188 poz. 1848, ze zm.) ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2003 r. Nr 119

poz. 1116, ze zm.) oraz ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r., Nr 173, poz. 1807, ze zm.) – zwana dalej: „ustawa o swobodzie działalności gospodarczej i ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2004 r., Nr 171, poz. 1800, ze zm.) – zwana dalej: „Prawo telekomunikacyjne”.

Przedmiotem działalności Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC” w Połańcu jest między innymi usługa dostarczania programów telewizyjnych w pakietach programowych w postaci sygnału audio - wizualnego rozprowadzanego drogą sieci kablowej. Usługa ta jest dostarczana członkom Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC” w Połańcu oraz innym abonentom z terenu miasta Połaniec (*dowód: karta nr 15*). Jest to usługa telekomunikacyjna w rozumieniu art. 2 pkt 48 Prawa telekomunikacyjnego. Usługa ta jest dostępna dla ogółu użytkowników (w tym konsumentów). W związku z powyższym należy przyjąć, że usługa ta ma charakter publiczny w rozumieniu art. 2 pkt 31 Prawa telekomunikacyjnego.

W swojej działalności Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” w Połańcu stosuje przy zawieraniu umów na świadczenie usług telekomunikacyjnych „Regulamin świadczenia usług w zakresie telewizji kablowej w sieci operatora Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC”, (*dowód: karty nr 11-14*). Dokument ten stanowi wzorzec umowy w rozumieniu art. 384 § 1 k.c. Spółdzielnia określiła w nim jednostronnie warunki świadczenia usługi telekomunikacyjnej. Wzorzec ten jest przygotowany z góry, przed zawarciem umowy i zawiera gotowe postanowienia, na treść których konsument nie ma wpływu.

We wskazanym powyżej wzorcu umowy „Regulamin świadczenia usług w zakresie telewizji kablowej w sieci operatora Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC”, Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” w Połańcu ustaliła jednostronnie następujące postanowienia:

- *„W przypadku wystąpienia przerw lub zakłóceń w jakości dostarczonego sygnału TVK powstały z winy Operatora, trwających przez okres dłuższy jednorazowo niż 2 dni robocze, Abonentowi przysługuje prawo do żądania obniżenia opłaty abonamentowej o kwotę równą 1/30 wysokości opłaty abonamentowej za każdy dzień wystąpienia przerw lub zakłóceń”*,
- *„Użytkownikowi przysługuje w przypadku niewłaściwej jakości świadczonych usług pisemna reklamacja złożona do Zarządu Spółdzielni-Operatora w terminie 3 dni od zaistnienia okoliczności uzasadniających reklamację”*.

Ponadto ustalono, że Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej: „Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów”) w wyroku z dnia 22 czerwca 2005 r. (sygnatura akt XVII AmC 52/04) uznał za niedozwolone postanowienie umowy o treści: *„Za okres braku świadczenia usługi konserwacji i rtv wynikającej z awarii trwającej dłużej niż dwa kolejne dni Abonentowi przysługuje prawo do obniżenia opłaty miesięcznej o 1/30 za każdy następny dzień”*. Postanowienie to zostało wpisane w dniu 25 sierpnia 2005 r. do Rejestru pod pozycją 502. Natomiast w wyroku z dnia 2 lutego 2005 r. (sygnatura akt XVII AmC 104/04) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie umowy o treści: *„Reklamacje winny być wnoszone w formie pisemnej pod rygorem nieważności do 7 dnia od daty zakończenia imprezy”*. Zostało ono wpisane pod pozycją 414 do Rejestru w dniu 5 maja 2005 r. Jednocześnie stwierdzono, że postanowienie *„Użytkownikowi przysługuje w przypadku niewłaściwej jakości świadczonych usług pisemna reklamacja złożona do Zarządu Spółdzielni-Operatora w terminie 3 dni od zaistnienia okoliczności uzasadniających reklamację”* narusza § 6 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 1 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania reklamacyjnego

oraz warunków, jakim powinna odpowiadać reklamacja usługi telekomunikacyjnej (Dz. U. z 2004 r. Nr 226, poz. 2291).

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” w Połańcu w dniu 25 maja 2007 r. przesłała projekt uchwały Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC” w sprawie zmieniany treść kwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień ww. „Regulaminu”, na zapisy zgodne z prawem telekomunikacyjnym. Ponadto wystąpiła z wnioskiem o odstąpienie przez Prezesa Urzędu od nakładania kary na Spółdzielnię, motywując swoją prośbę bezwynikowym rozliczaniem się z prowadzonej działalności. Do ww. pisma Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” załączyła „Rachunek zysków i strat za 2006 r.” (*dowód: - karta nr 23*). Spółdzielnia nie przedstawiła dowodów pozwalających na stwierdzenie zaniechania stosowania zarzucanej praktyki.

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. 2007 r., Nr 50, poz. 331 - zwana dalej: „ustawa o okik”) przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Natomiast ust. 3 ww. artykułu stanowi, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Przepis art. 24 ust. 2 ustawy o okik zawiera otwarty katalog działań stanowiących praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Ustawodawca wskazuje w punkcie 1 tego przepisu, iż praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru.

Stwierdzenie praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o okik wymaga wykazania, że spełnione zostały łącznie trzy przesłanki:

- 1) działanie przedsiębiorcy,
- 2) noszące znamiona bezprawności, polegającej na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru,
- 3) godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad 1)

Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” w Połańcu jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o okik. Zgodnie z tym przepisem pod pojęciem przedsiębiorcy – rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 tej ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Ponadto zgodnie z art. 15 ww. ustawy Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” w Połańcu, jako przedsiębiorca telekomunikacyjny w rozumieniu art. 2 pkt 27 Prawa telekomunikacyjnego, powinna być wpisana do rejestru działalności regulowanej, to jest do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych.

Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” w Połańcu ma osobowość prawną i jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Rejestrze Przedsiębiorców po numerem 0000022569 oraz jest wpisana do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych pod numerem 1368 (*dowód: karta nr 16*). Tym samym Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” w Połańcu jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o okik.

W związku z tym pierwsza przesłanka art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o okik została spełniona.

Ad 2)

Bezprawność jest to sprzeczność zachowania z przepisami prawa oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Pojęcie porządek prawny obejmuje nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, a także nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych określanych jako zasady współżycia społecznego. Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody, czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych. Przy ocenie bezprawności rozważenia wymaga kwestia, czy czyn był zgodny, czy też niezgodny z obowiązującymi zasadami porządku prawnego tj. normami prawa powszechnie obowiązującego a także z nakazami i zakazami wynikającymi z zasad współżycia społecznego.

Jak zostało wykazane powyżej, przepis art. 24 ust. 2 ustawy o okik zawiera przykładowy katalog praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do ww. przepisu, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru.

Na mocy art. 479⁴⁵ k.p.c. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest obowiązany przysłać Prezesowi Urzędu odpis każdego prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Na podstawie takich wyroków, Prezes Urzędu jest zobowiązany do prowadzenia rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, stosownie do art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Przepis art. 479⁴⁵ § 3 k.p.c. ustanawia zasadę jawności Rejestru. Jawność Rejestru oznacza, że jest on dostępny dla każdego zainteresowanego, czyli każdy ma do niego prawo wglądu. Skutkiem formalnej jawności Rejestru jest niemożność zasłaniania się nieznaną w nim wpisów. W Rejestrze tym przytacza się treść postanowień wzorców umowy uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone.

Wpisanie postanowienia do Rejestru, oznacza, że od tej chwili postanowienia te są zakazane we wszystkich wzorcach umów. Zakaz stosowania postanowień wpisanych do Rejestru dotyczy nie tylko tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu zapadł wyrok w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, lecz również innych przedsiębiorców z danej branży. Za takim ujęciem przemawia podstawowy cel postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jakim jest usunięcie z obrotu postanowień, które Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone. Chodzi bowiem o to, by konsumenci nie byli narażeni na te postanowienia w przyszłości w umowach zawieranych z innymi przedsiębiorcami. Ponadto, zdaniem Prezesa Urzędu, zakaz stosowania niedozwolonych postanowień wpisanych do ww. Rejestru dotyczy także postanowień podobnych. Przedsiębiorcy stosują bowiem postanowienia, których istota jest taka sama, lecz konstrukcja gramatyczna, szyk wyrazów w zdaniu są różne. W związku z tym, zakazane jest też stosowanie postanowienia, którego zakres jest tożsamy z zakresem postanowienia wpisanego do Rejestru. Nie jest konieczna dokładna, literalna identyczność tych postanowień.

Stanowisko Prezesa Urzędu znajduje uzasadnienie w orzecznictwie. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (Sygn. akt III SZP 3/06) wskazał, iż stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru może być uznane w stosunku do innego

przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Sąd Najwyższy uznał również, iż jeżeli Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uzna określoną klauzulę za niedozwoloną w wyniku przeprowadzonej kontroli abstrakcyjnej i zostanie ona wpisana do Rejestru, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. 2005 r., Nr 244, poz. 2080, ze zm.: Dz. U. z 2006 r. Nr 157, poz. 1119; Nr 170, poz. 1217 i Nr 249, poz. 1834 - obecnie art. 24 ust. 2 ustawy o okik) dopuszcza się każdy z przedsiębiorców, który wprowadza do stosowanych postanowień umowy zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające np. na przestawieniu szyku wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty postanowienia.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowanie przez Spółdzielnię Mieszkaniową „POŁANIEC” w Połańcu we wzorcu umowy pn. „Regulamin świadczenia usług w zakresie telewizji kablowej w sieci operatora Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC” postanowień o treści:

- a) *„W przypadku wystąpienia przerw lub zakłóceń w jakości dostarczonego sygnału TVK powstały z winy Operatora, trwających przez okres dłuższy jednorazowo niż 2 dni robocze, Abonentowi przysługuje prawo do żądania obniżenia opłaty abonamentowej o kwotę równą 1/30 wysokości opłaty abonamentowej za każdy dzień wystąpienia przerw lub zakłóceń”* jest tożsame zarówno co do celu jak i skutków, z postanowieniem wpisanym do Rejestru pod pozycją 502,
- b) *„Użytkownikowi przysługuje w przypadku niewłaściwej jakości świadczonych usług pisemna reklamacja złożona do Zarządu Spółdzielni-Operatora w terminie 3 dni od zaistnienia okoliczności uzasadniających reklamację”* jest tożsame zarówno co do celu jak i skutków, z postanowieniem wpisanym do Rejestru pod pozycją 414 oraz stanowi bezprawne działanie przedsiębiorcy w postaci naruszenia obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, który to zakres wynika z § 6 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 1 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania reklamacyjnego oraz warunków, jakim powinna odpowiadać reklamacja usługi telekomunikacyjnej (Dz. U. z 2004 r. Nr 226, poz. 2291),

Kwestionowane postanowienie o treści: *„W przypadku wystąpienia przerw lub zakłóceń w jakości dostarczonego sygnału TVK powstały z winy Operatora, trwających przez okres dłuższy jednorazowo niż 2 dni robocze, Abonentowi przysługuje prawo do żądania obniżenia opłaty abonamentowej o kwotę równą 1/30 wysokości opłaty abonamentowej za każdy dzień wystąpienia przerw lub zakłóceń”* wyłącza lub istotnie ogranicza odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania oraz przewiduje obowiązek wykonania zobowiązania przez konsumenta mimo niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez jego kontrahenta. Usługa dostarczania programów telewizyjnych w pakietach programowych w postaci sygnału audio - wizualnego rozprawianego drogą sieci kablowej polega na nieprzerwanym dostarczaniu przez operatora sygnału do urządzeń odbiorczych abonenta, który jest zobowiązany do uiszczania opłaty abonamentowej, płatnej w terminach określonych przez strony w umowie. Oznacza to, że świadczenie operatora jest zobowiązaniem ciągłym, a on sam jest zobowiązany do dostarczania sygnału z należytą starannością i ponosi odpowiedzialność – na zasadzie art. 471 k.c. – za przerwy w dostawie sygnału, spowodowane brakiem staranności. Ponadto zgodnie z art. 495 § 2 zdanie 1 k.c., jeżeli świadczenie jednej ze stron stało się niemożliwe tylko częściowo, strona ta traci prawo do odpowiedniej części świadczenia wzajemnego. A zatem w każdym przypadku – nawet nie zawinionym - przerwy w dostawie sygnału telewizyjnego lub radiowego operator traci prawo do należnego mu wynagrodzenia,

w części odpowiadającej okresowi przerwy w świadczeniu usługi. Jeżeli natomiast wynagrodzenie zostało już pobrane przez operatora, jest on zobowiązany do jego zwrotu według przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 495 § 1 k.c.). Jak wynika z kwestionowanego zapisu konsument – abonent jest zmuszony do uiszczania zapłaty za świadczenie, którego nie otrzymał, a z drugiej strony Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” w Połańcu nie świadcząc usługi uzyskuje od konsumenta świadczenie wzajemne, które powinna otrzymać jedynie w przypadku należytego wykonania umowy.

Tożsamym celom tj. ograniczeniu uprawnień konsumenta (abonenta) do zwrotu wynagrodzenia za usługę, którą nie otrzymał oraz wyłączeniu lub istotnie ograniczeniu odpowiedzialności względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania ma służyć postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 502 o treści: *„Za okres braku świadczenia usługi konserwacji i rtv wynikającej z awarii trwającej dłużej niż dwa kolejne dni Abonentowi przysługuje prawo do obniżenia opłaty miesięcznej o 1/30 za każdy następny dzień”*.

Porównanie kwestionowanego zapisu wzorca pn. *„Użytkownikowi przysługuje w przypadku niewłaściwej jakości świadczonych usług pisemna reklamacja złożona do Zarządu Spółdzielni-Operatora w terminie 3 dni od zaistnienia okoliczności uzasadniających reklamację”* i postanowienia umieszczonego w Rejestrze pod pozycją 502 dowodzi, że ich treść jest podobna i w taki sam sposób kształtuje prawa i obowiązki konsumenta, iż można przyjąć, iż oceniane postanowienie umowy mieści się w hipotezie zakazanego postanowienia umowy. Postanowienie wskazane w sentencji decyzji oraz postanowienie wpisane do Rejestru mogą zostać uznane za tożsame co do celu i skutku. Każde z tych postanowień wyłącza lub istotnie ogranicza odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania oraz przewiduje obowiązek wykonania zobowiązania przez konsumenta mimo niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez jego kontrahenta.

Natomiast postanowienie o treści: *„Użytkownikowi przysługuje w przypadku niewłaściwej jakości świadczonych usług pisemna reklamacja złożona do Zarządu Spółdzielni-Operatora w terminie 3 dni od zaistnienia okoliczności uzasadniających reklamację”* ogranicza uprawnienia konsumenta (abonenta) do wniesienia reklamacji z powodu nienależytego wykonania umowy przez przedsiębiorcę. Należy nadmienić, że zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 1 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania reklamacyjnego oraz warunków, jakim powinna odpowiadać reklamacja usługi telekomunikacyjnej (Dz. U. z 2004 r. Nr 226, poz. 2291) reklamacja może być złożona w terminie 12 miesięcy od ostatniego dnia okresu rozliczeniowego, w którym zakończyła się przerwa w świadczeniu usługi telekomunikacyjnej, lub od dnia, w którym usługa została nienależycie wykonana lub miała być wykonana, lub od dnia doręczenia faktury zawierającej nieprawidłowe obliczenie należności z tytułu świadczenia usługi telekomunikacyjnej.

Tożsamym celom tj. ograniczeniu uprawnień konsumenta (abonenta) do wniesienia reklamacji z powodu nienależytego wykonania umowy przez przedsiębiorcę ma służyć postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 414 *„Reklamacje winny być wnoszone w formie pisemnej pod rygorem nieważności do 7 dnia od daty zakończenia imprezy”*.

Porównanie kwestionowanego zapisu wzorca pn. *„Użytkownikowi przysługuje w przypadku niewłaściwej jakości świadczonych usług pisemna reklamacja złożona do Zarządu Spółdzielni-Operatora w terminie 3 dni od zaistnienia okoliczności uzasadniających reklamację”* i postanowienia umieszczonego w Rejestrze pod pozycją 414 dowodzi, że ich treść jest podobna i w taki sam sposób kształtuje prawa i obowiązki konsumenta, iż można przyjąć, iż oceniane postanowienie umowy mieści się w hipotezie zakazanego postanowienia

umowy. Postanowienie wskazane w sentencji decyzji oraz postanowienie wpisane do Rejestru mogą zostać uznane za tożsame co do celu i skutku. Każde z tych postanowień ogranicza prawo konsumenta do dochodzenia odszkodowania z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania do bardzo krótkiego okresu czasu, po którym nie będzie on mógł dochodzić roszczeń odszkodowawczych.

Konsekwencją stosowania przez Spółdzielnię Mieszkaniową „POŁANIEC” w Połańcu postanowienia wpisanego do Rejestru jest wprowadzenie do umowy o świadczenie usług dostarczania programów telewizyjnych w pakietach programowych w postaci sygnału audio - wizualnego rozprowadzanego drogą sieci kablowej postanowień bezwzględnie zakazanych. Stosownie bowiem do art. 479⁴² § 1 k.p.c., Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów orzekając o uznaniu postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jednocześnie zakazuje ich wykorzystywania. Sąd Najwyższy w cytowanej powyżej uchwale zaakceptował stanowisko, zgodnie z którym, wpis postanowienia wzorca umowy do Rejestru skutkuje tym, że zakazane jest posługiwanie się wpisaną klauzulą we wszystkich wzorcach umów, pod rygorem sankcji z art. 58 k.c.

Tym samym, w ocenie Prezesa Urzędu, stosowanie przez Spółdzielnię Mieszkaniową „POŁANIEC” w Połańcu w ww. „Regulaminie” postanowień wskazanych w sentencji decyzji jest bezprawne.

W związku z powyższym, stwierdza się, że druga przesłanka art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o okik została spełniona.

Ad 3)

Przepisy ustawy o okik nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Przepis art. 24 ust. 3 ustawy o okik stanowi jedynie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia ze zbiorowym interesem konsumentów, gdy działanie przedsiębiorcy dotyczy, bądź może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować.

W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem praw nieograniczonej i nieokreślonej liczby konsumentów, którzy zapoznali się, bądź mogli zapoznać się z wzorcem umowy o świadczenie usług dostarczania programów telewizyjnych w pakietach programowych w postaci sygnału audio - wizualnego zawierającym postanowienie, który został wpisany do Rejestru i zawarli, bądź mogli zawrzeć umowę na świadczenie tych usług ze Spółdzielnią Mieszkaniową „POŁANIEC” w Połańcu. Oferta świadczenia usług dostarczania programów telewizyjnych w pakietach programowych w postaci sygnału audio - wizualnego jest adresowana do z góry nieokreślonej liczby konsumentów. Z oferty tej skorzystali już konsumenci decydując się na odbiór telewizji kablowej, ale z tych usług w każdej chwili mogą skorzystać inni konsumenci mieszkający na terenie Połańca. Krąg osób, który został już dotknięty stosowaną praktyką i który taką praktyką może zostać dotknięty jest nieograniczony i niemożliwy z góry do określenia ani zidentyfikowania. Za takim ujęciem odbioru ww. usługi świadczy również jej charakter. Zgodnie z Prawem telekomunikacyjnym usługa dostarczania programów telewizyjnych w pakietach programowych w postaci sygnału audio – wizualnego ma charakter publicznie dostępnej usługi telekomunikacyjnej, to jest dostępnej do ogółu użytkowników (art. 2 pkt 31 Prawa telekomunikacyjnego), w tym konsumentów. Pojęcie użytkownika jest niezwykle szerokie. Użytkownikiem jest bowiem nie tylko podmiot korzystający z usługi, lecz także podmiot żądający świadczenia tej usługi. Użytkownikiem jest zatem każdy podmiot, który na gruncie ww. ustawy może żądać świadczenia usługi. Ogół użytkowników, czyli wszystkich

podmiotów, które korzystają z usług lub mogą żądać świadczenia tych usług, to najszersze możliwe określenie potencjalnego zakresu usługobiorców (porównaj: Prawo telekomunikacyjne. Komentarz. dr hab. Stanisław Piątek. Wydawnictwa C.H. BECK Warszawa 2005. s. 93).

Stosowanie przez Spółdzielnię Mieszkaniową „POŁANIEC” w Połańcu zarzucanej praktyki wobec nieograniczonej liczby konsumentów wypełnia przesłankę naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Nie ma tutaj żadnych wątpliwości, że bezprawne działanie przedsiębiorcy nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny, lecz mogą naruszać uprawnienia nieograniczonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy faktycznych lub potencjalnych konsumentów (abonentów).

W związku z tym stwierdza się, że trzecia przesłanka art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o okik została spełniona.

Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” w Połańcu nie zmieniła w trakcie niniejszego postępowania kwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień „Regulaminu świadczenia usług w zakresie telewizji kablowej w sieci operatora Spółdzielni Mieszkaniowej „POŁANIEC” tym samym nie można stwierdzić, że doszło do zaniechania stosowania zarzucanej praktyki.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł jak w sentencji.

Zgodnie z art. 106 ust 1 pkt 4 ustawy o okik Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w swojej decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24. W przedmiotowej sprawie biorąc pod uwagę, że Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” w Połańcu rozlicza działalność statutową bezwynikowo i nie osiąga zysków z tytułu dostarczania sygnału telewizji kablowej Prezes Urzędu odstąpił od nałożenia kary. Podejmując powyższą decyzję Prezes Urzędu wziął również pod uwagę fakt, iż Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC” w Połańcu zobowiązała się do wyeliminowania z obrotu gospodarczego postanowień bezwzględnie zakazanych.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o okik w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Łodzi.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Łodzi

Iwona Bielska

Otrzymuje:

Spółdzielnia Mieszkaniowa „POŁANIEC”
ul. Hugona Kołłątaja nr 1
28-230 Połaniec